

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓

แปล โดยพยัญชนะ

๑. โส (หตุถาจรียปฺพุพโก) กิร เอกทิวส์ อจิรวตีนทีตีเร หตุถิทมกั
เอกั หตุถึ ทเมสุสามิติ อตุตนา อิจฉิตการณั สิกขาเปตุ์ อสกุโกนตุ์ ทิสฺวา
สมิเป จิต ภิภฺขุ อามนฺเตตฺวา อาห อาวุโส สเจ อัย หตุถาจรโย อิมิ หตุถึ
อสุกฺกุชาน นาม วิชฺฌเยยฺย จิปปเมว อิมิ การณั สิกขาเปยฺยาติฯ โส ตสฺส
กถั สุตฺวา ตถา กตฺวา ตั หตุถึ สุทนต์ ทเมสิฯ เต ภิภฺขุ ตั ปวตฺตี สตุถ
อาโรเจสุ์ฯ สตุถา ตั ภิภฺขุ ปกุโกสาเปตฺวา สจฺจํ กิร ตยา เอวํ วุตฺตนฺติ
ปฺจุฉิตฺวา สจฺจํ ภาเนตฺติ วุตฺเต ตั วิครหิตฺวา กิเนเต โมฆปฺริส หตุถิยานน
วา อณฺเณน วา ทนฺเตน น หิ เอเตหิ ยานเหหิ อคตปฺพุพฺพิ จานั
กนฺตุ์ สมตฺโถ นาม อตุถิ อตุตนา ปนฺ สุทนต์น สกฺกา อคตปฺพุพฺพิ จานั
กนฺตุ์ ตสฺมา อตุตนาเมว ทเมหิ กิเนเต เอเตสั ทเมเนนาติ วตฺวา อิมิ ภาถมาห

น หิ เอเตหิ ยานเหหิ กจฺเจยฺย อคตํ ทิสั
ยถาตุตนา สุทนต์น ทนฺโต ทนฺเตน กจฺจตีติฯ

ตสฺสตุโถ ยานิ เอตานิ หตุถิยานาทินิ ยานานิ น หิ เอเตหิ ยานเหหิ
โกจิ ปุคฺคโล สุปีนฺนฺเตนาปี อคตปฺพุพฺพคฺตา อคตนฺติ สจฺจาทั นิพฺพานทิสั
กจฺเจยฺย ยถา ปฺพุพฺพภาเค อินฺทฺริยทมเนน ทนฺเตน อปรภาเค อริยมคฺคภาวนาย
สุทนต์น อตุตนา ทนฺโต นิพฺพิเสวโน สปปญฺโธ ปุคฺคโล ตั อคตปฺพุพฺพิ
ทิสั กจฺจติ ทนฺตญฺมี ปาปฺณาติ ตสฺมา อตุตทมนเมว เต วรฺนฺติฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เต (ปุตฺตา) ภีตา ปีตรํ ปีเช นิสีทาเปตฺวา สยํ อุกฺกชิปีตฺวา เกหํ
 เนตฺวา สรีรํ เตเลน อพฺภณฺชิตฺวา อฺพฺพญฺญฺเฏตฺวา คณฺธจฺจณฺณาทีหิ นหาเปตฺวา
 พฺราหฺมณฺนิโย ปกฺโกสาเปตฺวา อชฺช ปญฺจาย อมฺหากํ ปีตรํ สมนฺนาปญฺชิตฺถ
 สเจ ปมาทํ อาปชฺชิสฺสถ นิกฺคณฺหิสฺสาม โวติ วตฺวา ปณฺธิคโกชนํ โภเชสุํ ๑
 พฺราหฺมณฺโณ สุโกชนนฺจ สุขเสยฺยนฺจ อากมฺม กติปาหจฺเจน สยฺชาตพโล
 ปิณฺนิทฺริโย อตฺตภาวํ โอลเถตฺวา อยํ เม สมนฺตติ สมนํ โคตมํ นิสฺสาย
 ลทฺธาติ ปณฺณาการตฺถาย เอกํ ทุสฺสยฺกํ อาทาย ภควโต สนฺติกํ คนฺตฺวา
 กตปญฺชิสฺสนฺดาโร เอกมนฺตํ นิสินฺโน ตํ ทุสฺสยฺกํ ภควโต ปาทมฺเเล จเปตฺวา
 มยํ โภ โคตม พฺราหฺมณฺนา นาม อจฺริยสฺส อจฺริยธนํ ปริเยสาม ปญฺชิตฺถ
 เม ภวํ โคตโม อจฺริโย อจฺริยธนฺนฺติ อาห ๑ ภควา ตสฺส อณฺุกมฺปาย
 ตํ ปญฺชิตฺถเหตุวา ฐมฺมํ เทเสสิ ๑ เทสนาวสานเ พฺราหฺมณฺโณ สรณฺเสุ
 ปตฺติจฺจาย เอมมาท โภ โคตม มยํ ปุตฺเตหิ จตฺตาริ ฐวทฺตฺตานิ ทินฺนํ
 ตโต อหํ เทว ตุมฺหากํ ทมฺมิตฺติ ๑ อถ นํ สตฺถา กลฺยาณํ พฺราหฺมณฺม มยํ
 ปน รุจฺจนฺญฺจานเมว คมิสฺสามาติ วตฺวา อฺยุโยเชสิ ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า ในวันหนึ่ง (อ.ภิกษุ ผู้เคยเป็นนายหัตถาจารย์) นั้น เห็นแล้ว ซึ่งบุคคล ผู้ฝึกซึ่งข้าง ผู้คิดว่า อ.เรา จักฝึก ซึ่งข้าง เชือกหนึ่ง ดังนี้ แล้วจึงไม่อาจอยู่ เพื่ออันยังข้างให้สำเหนียก ซึ่งเหตุอันตนปรารถนาแล้ว ที่ฝั่งแห่งแม่น้ำชื่อว่าอจิรวดี เรียกมาแล้ว ซึ่งภิกษุ ท. ผู้ยืนอยู่แล้ว ในที่ใกล้ กล่าวแล้วว่า คุณก่อนท่านผู้มีอายุ ถ้าวา อ.นายหัตถาจารย์ นี้ ฟังแหว ซึ่งข้าง นี้ ชื่อในที่โน้น ไชรี อ.นายหัตถาจารย์ นี้ ยังข้าง ฟังให้สำเหนียก ซึ่งเหตุ นี้ พลันนั้นเทียว ดังนี้ ฯ อ.นายหัตถาจารย์ นั้น ฟังแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว ของภิกษุ นั้น กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ฝึกแล้ว ซึ่งข้าง นั้น กระทำ ให้เป็น สัตว์อันตนฝึกดีแล้ว ฯ อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น กราบทูลแล้ว ซึ่งความเป็นไปทั่ว นั้น แก่พระศาสดา ฯ อ.พระศาสดา ทรงยังภิกษุให้เรียกมาแล้ว ซึ่งภิกษุ นั้น ตรัสถามแล้วว่า ได้ยินว่า อ.คำ อย่างนี้ อันเธอ กล่าวแล้ว จริงหรือ ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.คำอย่างนี้ อันข้าพระองค์ กล่าวแล้ว จริง ดังนี้ อันภิกษุ นั้น กราบทูลแล้ว ทรงติเตียนแล้ว ซึ่งภิกษุ นั้น ตรัสแล้วว่า คุณก่อนบุรุษเปล่า อ.ประโยชน์อะไร ด้วยยานคือข้างหรือ หรือว่า ด้วยยานอื่น อันอันบุคคลฝึกแล้ว แก่เธอ เพราะว่า อ.บุคคล ชื่อว่าเป็นผู้สามารถ เพื่ออันไป สูที่อันอันตนไม่เคยไปแล้ว ด้วยยาน ท. เหล่านั้น มีอยู่ ห้ามได้ แต่ว่า อันบุคคล มีตน อันฝึกดีแล้ว อาจ เพื่ออันไป สูที่อันอันตนไม่เคยไปแล้ว เพราะเหตุ นั้น อ.เธอ จงฝึก ซึ่งตนนั้นเทียว อ.ประโยชน์อะไร ด้วยการฝึก ซึ่งสัตว์ ท. เหล่านั้น แก่เธอ ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งพระศาสดา นี้ ว่า

อ.บุคคล ผู้ฝึกแล้ว ย่อมไป (สูที่อันอันตนไม่เคยไปแล้ว) ด้วยตน
อันฝึกแล้ว อันฝึกดีแล้ว ฉันทอ อ.บุคคล ฟังไป สูที่อันอันตน
ไม่เคยไปแล้ว ด้วยยาน ท. เหล่านั้น ฉันทอ ห้ามได้ แล ดังนี้ ฯ

อ. เนื้อความว่า อ.บุคคล ผู้ฝึกแล้ว คือว่า ผู้มีความเสพฝึกออกแล้ว คือว่า ผู้เป็นไปกับด้วยปัญญา ย่อมไป สู่ทิศ อันอันคนไม่เคยไปแล้ว นั้น คือว่า ย่อมถึง ซึ่งภูมิแห่งบุคคลผู้ฝึกแล้ว ด้วยคน อันชื่อว่าฝึกแล้ว เพราะอันฝึกซึ่งอินทรีย์ ในกาลอันเป็นส่วนเบื้องต้น อันชื่อว่าทรมานดีแล้ว เพราะอันยังอริยมรรคให้เจริญ ในกาลอันเป็นส่วนอื่นอีก ฉนใด อ.บุคคล ไร ๆ ฟังไป สู่ทิศคือพระนิพพาน อันอันบัณฑิตนับพร้อมแล้วว่า ออกตะ ดังนี้ เพราะความที่แห่งทิศคือพระนิพพาน นั้น เป็นทิศอันคนไม่เคยไปแล้ว แม้ด้วยความฝัน ด้วย - อ.ยาน ท. มียานคือ ช้างเป็นต้น เหล่านั้น เหล่าใด มีอยู่ - ยาน ท. เหล่านั้น ฉนนั้น หามิได้ แล เพราะเหตุนั้น อ.การฝึกซึ่งคนนั้นเทียว เป็นคุณชาติประเสริฐ ย่อมเป็น แก่เธอ ดังนี้ แห่งคำอันเป็นพระคาถา นั้น อันบัณฑิต ฟังทราบ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. บุตรเหล่านั้น กลัวแล้ว เจริญบิดาให้นั่งบนตั่ง ยกขึ้นแล้วนำไปยังเรือน ด้วยตนเอง ทาสรีระด้วยน้ำมัน ขัดสี ชะโลมด้วยจุ่มมีกลิ่นหอมเป็นต้นแล้ว ให้เรียกพราหมณ์ทั้งหลายมาแล้วสั่งว่า ตั้งแต่วันนี้ไป เธอทั้งหลาย จงปรนนิบัติ บิดาของพวกฉันให้ดี ถ้าพวกเธอจักถึงความประมาทแล้วไซ้ พวกฉันจักลงโทษ พวกเธอ แล้วให้บริโภคโภชนะอันประณีต ฯ

พราหมณ์ อาศัยโภชนะดีและการนอนสบาย โดยกาลล่วงไป ๒ - ๓ วัน ก็เกิดมีกำลัง มีอินทรีย์เปล่งปลั่ง มองดูอุตภาพแล้ว คิดว่า เราได้สมบัตินี้ เพราะอาศัยพระสมณ โคดม จึงถือเอาผ้าคู่ ๑ เพื่อต้องการเป็นเครื่องบรรณาการ ไปสู่สำนักของพระผู้มีพระภาคเจ้า มีปฏิสันถารอันพระองค์ทรงกระทำแล้ว นิ่งแล้ว ณ ส่วนข้างหนึ่ง วางผ้าคู่ นั้นลง ณ ที่ใกล้พระบาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว กราบทูลว่า ข้าแต่พระ โคดมผู้เจริญ ข้าพระองค์ชื่อว่าเป็นพราหมณ์ ย่อมแสวงหา ทรัพย์เป็นส่วนแห่งอาจารย์ เพื่ออาจารย์ ขอพระ โคดมผู้เจริญ ซึ่งเป็นพระอาจารย์ ของข้าพระองค์ โปรดรับทรัพย์อันเป็นส่วนอาจารย์เถิด ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงรับผ้าคู่ นั้น เพื่ออนุเคราะห์เขาแล้ว จึงทรงแสดงธรรม ฯ

ในกาลจบเทศนา พราหมณ์ดำรงอยู่ในสภาวะแล้ว จึงกราบทูลอย่างนี้ว่า
ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ข้าพระองค์ ขอถวายฐวภัตร ๒ ที่ จากฐวภัตร ๔ ที่
ซึ่งบุตรทั้งหลายให้แก่ข้าพระองค์นั้น ข้าพระองค์ ๑ ลำดับนั้น พระบรมศาสดา
ตรัสว่า งามละ พราหมณ์ แต่เราจักไปยังสถานที่ชอบใจเท่านั้น แล้วจึงทรงส่ง
เขาไป ฯ